

KL Plaszow to historia Krakowa

**Otwarcie
Muzeum KL Plaszow**
wystawa plenerowa

MUZEUM
KL PLASZOW
www.plaszow.org

MUZEUM KL PLASZOW - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

PODZIĘKOWANIA

Bardzo serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy wsparli zarówno działania przyczyniające się do powołania Muzeum KL Plaszow, jak i powstanie wystawy plenerowej i upamiętnienia na terenie miejsca pamięci KL Plaszow. Bez Państwa zaangażowania, rozmowy, krytyki i zachęty oraz ciężkiej pracy powstanie tego miejsca w takim kształcie nie byłoby możliwe. Mamy nadzieję, że zostaną Państwo z nami, by wspólnie dbać o pamięć o historii tego miejsca i jednocześnie tworzyć jego przyszłość.

Pełna lista osób, którym składamy podziękowania znajduje się na stronie Muzeum KL Plaszow: www.plaszow.org.

Dyrektor
Muzeum KL Plaszow

Monika Bednarek

*Autorem czarno-białych zdjęć współczesnych w niniejszej publikacji jest Michał Lichtański.
Zdjęcia kolorowe pochodzą ze zbiorów Muzeum KL Plaszow.*

Otwarcie Muzeum KL Plaszow wystawa plenerowa

Powstałe w styczniu 2021 roku Muzeum KL Plaszow wchodzi w trzeci rok swojej działalności, kończąc i otwierając ważne etapy pracy. Przez ten okres zapraszaliśmy Państwa do odwiedzania miejsca pamięci i poznawania terenu byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Plaszow, oferując warsztaty, oprowadzania czy programy dla wolontariuszy. Co roku w sierpniu wspólnie z Państwem czytamy relacje Ocalałych z KL Plaszow. Bardzo dziękujemy, że zechcieli Państwo włączyć się w te działania.

Latem 2023 roku Muzeum zakończyło prace projektowe i rozpoczęło realizację upamiętnienia na terenie miejsca pamięci KL Plaszow. Pierwszy etap prac wykonany w terenie poobozowym zakończył się w lutym tego roku. Przed nami budowa Memoriału – głównego budynku muzealnego wraz zapleczem parkingowym i recepcyjnym dla odwiedzających – oraz ważny remont konserwatorski Szarego Domu przy ul. Jerozolimskiej.

O naszych działaniach na bieżąco informujemy Państwa na stronie internetowej Muzeum i w mediach społecznościowych. Chcemy, by ten biuletyn był dodatkowym sposobem komunikowania o działaniach Muzeum i zachęcał do kontaktu z nami.

Przygotowanie kolejnego wydania biuletynu Muzeum KL Plaszow zbiega się w czasie z bardzo ważnym wydarzeniem, jakim jest zakończenie prac przy realizacji nowej wystawy plenerowej Muzeum KL Plaszow. 15 marca 2024 roku o godz. 11:00 zapraszamy Państwa pod Pomnik Ofiar Faszyzmu na oficjalne otwarcie wystawy.

Więcej o otwarciu oraz towarzyszących mu wydarzeniach edukacyjnych i kulturalnych przeczytacie Państwo w biuletynie oraz na stronie MKLP: www.plaszow.org.

Historia KL Plaszow

W latach 1942–1945 na terenie Podgórza funkcjonował obóz pracy i koncentracyjny Plaszow (KL Plaszow), który był częścią nazistowskiej polityki Zagłady Żydów. Przeszło przez niego około 35 tys. więźniów, przede wszystkim Żydów, ale także Polaków i Romów, z czego blisko 6 tys. straciło w nim życie. W 1945 roku Niemcy, ewakuując obóz, praktycznie zrównali go z ziemią i skutecznie zatarli ślady zbrodni, jaka się tam dokonała. Na terenie miejsca pamięci pozostały jednak trzy masowe groby i dwa cmentarze żydowskie. Dziś ten obszar jest objęty ochroną konserwatora zabytków i ma status cmentarza wojennego.

Zaraz po wojnie miasto Kraków i władze państwowe, osoby indywidualne i stowarzyszenia podejmowały działania, aby wiedza i pamięć o tym miejscu przetrwały. Przez wiele lat ich głównym symbolem był postawiony na miejscu straceń Pomnik Ofiar Faszyzmu. Od 2016 roku w proces upamiętnienia włączały się krakowskie instytucje, w tym przede wszystkim Muzeum Krakowa, a w styczniu 2021 roku do opieki nad tym miejscem zostało powołane Muzeum KL Plaszow.

Droga w nowej części przemysłowej obozu, 1944, ze zbiorów Gerharda Madritscha

Zadaniem Muzeum jest stanie na straży pamięci o ofiarach byłego obozu, szeroka edukacja na temat ich losów i ochrona obszaru miejsca pamięci. Teren poobozowy i pozostające na nim historyczne relikty są pomostem łączącym wydarzenia z przeszłości i pamięć o nich z teraźniejszością i refleksją na temat współczesności.

Więźniarki i więźniowie podczas prac w części przemysłowej obozu, 1944, ze zbiorów Archiwum IPN w Krakowie

KL Plaszow. Miejsce po, miejsce bez

wystawa plenerowa

Od marca 2024 roku na terenie poobozowym Muzeum udostępnią odwiedzającym nową wystawę plenerową „KL Plaszow. Miejsce po, miejsce bez”. Obecne na wystawie treści historyczne uzupełniają 41 punktów terenowych, wskazujących na lokalizacje istotne dla historii byłego obozu. Dopelnieniem tego przekazu są trzy okna archeologiczne oraz makiety.

W ramach przeprowadzonych prac w terenie wykonano także oznaczenie granic dwóch cmentarzy żydowskich, naprawiono nawierzchnię i uczytelniono historyczne drogi obozowe. Plac apelowy, ulokowany na terenie nowego cmentarza krakowskiej gminy żydowskiej, otoczony został żwirową opaską. Wykonano także trzy ciągi schodów terenowych oraz zainstalowano kilka ławek w różnych częściach tego obszaru. Dzięki tym pracom dostępność miejsca pamięci dla różnych osób ulegnie znacznej poprawie. Teren ten pozostanie otwarty i zachęcamy do odwiedzania go. Aby zapewnić jego ochronę, ale także bezpieczeństwo i komfort różnych osób odwiedzających to miejsce, przy głównych wejściach na teren miejsca pamięci KL Plaszow zainstalowano tablice z regulaminem określającym zasady obowiązujące w muzeum.

15 marca 2024 roku o godz. 11:00 zapraszamy pod Pomnik Ofiar Faszyzmu na oficjalne otwarcie nowej wystawy plenerowej i terenu poobozowego po zakończeniu prac budowlano-remontowych.

O nowej wystawie plenerowej

Od marca 2024 roku na terenie miejsca pamięci KL Plaszow znajduje się nowa wystawa plenerowa „KL Plaszow. Miejsce po, miejsce bez”. Tablice wystawowe umieszczone w najważniejszych lokalizacjach na terenie poobozowym układają się w opowieść o historii byłego obozu pracy i koncentracyjnego Plaszow (1943–1945). Na wystawie pokazano wybrane miejsca, jak obszary szpitalny i gospodarczy, baraki mieszkalne, Kinderheim (barak dla dzieci), cmentarze żydowskie, miejsca egzekucji i masowe groby, teren obozu pracy wychowawczej dla Polaków, plac apelowy, kamieniołom i obszar przemysłowy obozu. Nad kamieniołomem w okolicy Szarego Domu znajduje się tablica z panoramą złożoną z historycznych zdjęć pokazujących obszary mieszkalny i administracyjny obozu w 1944 roku.

Wystawa powstała na podstawie materiałów historycznych: relacji byłych więźniów i fotografii wykonanych w czasie funkcjonowania KL Plaszow. Materiały te uzupełnione są przez komentarz historyczny oraz dwie mapy. Pierwsza określa lokalizację obszaru, do którego odnosi się dany opis, druga – miejsce, w którym aktualnie znajduje się odwiedzający teren poobozowy.

41 punktów terenowych usytuowanych jest w sąsiedztwie zachowanych relikwów architektury obozowej. Dzięki nim możliwe jest odnalezienie w przestrzeni poobozowej budynków i obiektów istotnych dla historii KL Plaszow. Dodatkowo w trzech oknach archeologicznych można zobaczyć zachowane tuż pod powierzchnią gruntu ślady historii miejsca pamięci, takie jak fragment obozowej kanalizacji, ściana piekarni i ścieżka wykonana z fragmentów żydowskich nagrobków pochodzących z cmentarzy, na których założony był obóz. Wystawa jest dostępna przez całą dobę, a korzystanie z niej jest bezpłatne.

Wydarzenia towarzyszące otwarciu

Na najbliższe kilka miesięcy Muzeum KL Plaszow zaplanowało wiele wydarzeń towarzyszących wystawie. Przygotowaliśmy je we współpracy z naszymi partnerami: Muzeum Krakowa, Żydowskim Muzeum Galicja i Akademią Sztuk Teatralnych w Krakowie, którym w tym miejscu bardzo dziękujemy za wsparcie naszych działań. O wszystkich spotkaniach będziemy systematycznie informować na naszej stronie internetowej i w mediach społecznościowych. Szczegółowe informacje o nadchodzących wydarzeniach oraz zapisy: www.plaszow.org.

12 MARCA 2024

GODZ. 18:00

**PREMIERA FILMU „HISTORIA ZAGŁADY W PRZEDMIOTACH”,
REŻ. MAREK ZAJĄC, 2023**

Fabryka Emalia Oskara Schindlera,
ul. Lipowa 4, sala kinowa

We wtorek 12 marca zapraszamy do Fabryki Emalia Oskara Schindlera na spotkanie wokół filmu „Historia Zagłady w przedmiotach”, którego dwa odcinki poświęcone są KL Plaszow. Produkcja Telewizji Polsat powstała przy merytorycznej współpracy Muzeum KL Plaszow. Podczas rozmowy z udziałem reżysera, autora scenariusza i producenta filmu Marka Zająca oraz pracowników Muzeum KL Plaszow: Moniki Bednarek, Marty Śmietany i Kamila Karskiego opowiemy o wyzwaniach, jakie stoją przed tymi, którzy za pomocą obrazu i przedmiotów pozostałych po ofiarach chcą w sposób adekwatny opowiedzieć o Zagładzie.

15 MARCA 2024

GODZ. 11:00

OTWARCIE MUZEUM KL PLASZOW – WYSTAWA PLENEROWA

Pomnik Ofiar Faszyzmu, ul. H. Kamieńskiego

W piątek 15 marca o godz. 11:00 zapraszamy na uroczystość otwarcia nowej wystawy plenerowej „KL Plaszow. Miejsce po, miejsce bez” oraz na oprowadzania po terenie miejsca pamięci.

16 MARCA 2024

GODZ. 10:00 i 14:00

OPROWADZANIE PO WYSTAWIE PLENEROWEJ „KL PLASZOW. MIEJSCE PO, MIEJSCE BEZ”

Miejsce zbiórki: Szary Dom, ul. Jerozolimska 3

W sobotę zapraszamy krakowian na oprowadzanie po nowej wystawie plenerowej „KL Plaszow. Miejsce po, miejsce bez” zlokalizowanej na terenie poobozowym. Wizyta w miejscu pamięci – autentycznym świadku historii – jest wyjątkowym doświadczeniem zarówno edukacyjnym, jak i osobistym, kluczowym dla poznania przeszłości tego miejsca. Spacer będzie także okazją do uczczenia pamięci ofiar oraz refleksji nad naszą wspólną odpowiedzialnością za przekazywanie historii kolejnym pokoleniom.

Orowadzanie jest bezpłatne, obowiązuje limit uczestników. Konieczna rezerwacja miejsc na stronie internetowej www.plaszow.org.

17 MARCA 2024

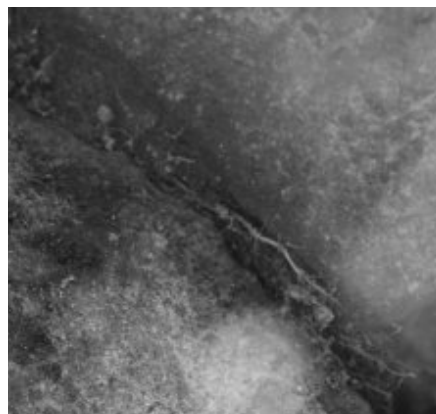
GODZ. 18:00

KONCERT MUZYKI SYNAGOGALNEJ

Żydowskie Muzeum Galicja,
ul. Dajwór 18ska 3

W niedzielę zapraszamy na uroczysty koncert muzyki synagoidalnej w wykonaniu kantora Amnona Seeliga i organisty Jakuba Stefka. Podczas koncertu usłyszymy utwory różnych nurtów tradycji żydowskiej, których wspólnym mianownikiem jest zakorzenienie w judaizmie. Synagoidalne pieśni o starożytnym rodowodzie, fascynujące utwory z XIX wieku oraz współczesne kompozycje odmalują barwny obraz żydowskiej muzycznej historii Krakowa.

Wstęp wolny, liczba miejsc ograniczona. Konieczna rezerwacja miejsc na stronie internetowej www.plaszow.org.

17 KWIETNIA 2024

GODZ. 18:00

SPOTKANIE ZE ŚWIADKIEM HISTORII BERNARDEM OFFENEM

Pałac Krzysztofory, Sala Miedziana, Rynek Główny 35

W kwietniu zapraszamy na spotkanie z reżyserem Bernardem Offenem, byłym więźniem KL Plaszow, które poprowadzi dziennikarka Justyna Dźbik-Kluge. Spotkanie będzie okazją do zapoznania się z jego twórczością, koncentrującą się wokół refleksji na temat traumy, przetrwania i humanizmu. W trakcie rozmowy Bernard Offen

podzieli się z uczestnikami historią swojego życia, opowiadając nie tylko o wydarzeniach z czasów II wojny światowej, ale także o swojej reżyserskiej pracy. Wspólnie spróbujemy odpowiedzieć na pytanie o rolę świadków Holokaustu we współczesnej historiografii. W trakcie spotkania będą wyświetlane fragmenty filmu „My Hometown Concentration Camp”.

Bernard Offen urodził się w 1929 roku w Krakowie. W czasie wojny przebywał w getcie krakowskim, a następnie był więziony w obozach koncentracyjnych Plaszow, Auschwitz-Birkenau, Mauthausen i Dachau. Po wojnie wraz z braćmi wyemigrował do Stanów Zjednoczonych. Od lat 90. XX wieku jest aktywnie zaangażowany w działalność edukacyjną na temat II wojny światowej i totalitaryzmów. **Wstęp wolny, liczba miejsc ograniczona. Zapisy na stronie internetowej www.plaszow.org.**

MAJ - CZERWIEC 2024

OPROWADZANIA PO NOWEJ WYSTAWIE PLENEROWEJ „KL PLASZOW. MIEJSCE PO, MIEJSCE BEZ”

Miejsce zbiórki: Szary Dom, ul. Jerozolimska 3

W maju i czerwcu zapraszamy na bezpłatne oprowadzania po nowej wystawie plenerowej „KL Plaszow. Miejsce po, miejsce bez”. Ich tematem będzie historia obozu pracy przymusowej i obozu koncentracyjnego ukazana poprzez historie świadków, byłych więźniów KL Plaszow. Narracja, oparta na treściach zaprezentowanych na nowej wystawie, pozwoli lepiej zrozumieć historię i szeroki kontekst miejsca pamięci.

Orowadzania będą odbywać się w czwartki (9 i 23 maja, 6 i 20 czerwca) o godz. 18.00 i soboty (18 maja, 1, 15 i 29 czerwca) o godz. 10.00 w języku polskim i angielskim.

Orowadzania bezpłatne. Obowiązuje limit uczestników. Szczegóły i zapisy na stronie internetowej www.plaszow.org.

CZERWIEC 2024

SPOTKANIE WOKÓŁ KSIĄŻKI „CMENTARZ ŻYWYCH I UMARŁYCH”

Muzeum KL Plaszow wraz z Fundacją Ośrodka KARTA zapraszają na spotkanie wokół przygotowanego wspólnie wydawnictwa „Cmentarz żywych i umarłych”.

Książka jest opowieścią o doświadczeniu obozowym prezentowanym z różnych perspektyw – zarówno więźniów, jak i rodzin ofiar oraz mieszkańców Krakowa. Do jej przygotowania zostały wykorzystane pamiętniki spisywane w obozie, listy, archiwalne dokumenty, relacje i zeznania byłych więźniów i świadków składowane po wojnie. Kolaż relacji i słów Ocalałych tworzy spójną i chronologiczną opowieść o historii KL Plaszow, będącą zarówno historycznym, jak i emocjonalnym zapisem doświadczenia obozowego.

Premiera książki planowana jest na czerwiec 2024 roku. Szczegóły dotyczące spotkań podamy wkrótce.

APEŁ DO BYŁYCH WIĘŹNIÓW KL PLASZOW I ICH RODZIN

Dzięki informacjom o indywidualnych losach więźniów możemy we właściwy sposób opowiadać o całej historii niemieckiego nazistowskiego obozu pracy i koncentracyjnego Plaszow. Wiedza o zamordowanych i ocalałych jest bezcenna. Jest depozytem, który staramy się zabezpieczyć i którym dzielimy się w naszej pracy edukacyjnej i naukowej. Dlatego zwracamy się z apelem do Ocalałych i Ich Rodzin o kontakt z Muzeum KL Plaszow w Krakowie. Tylko wspólnie zdołamy ocalić pamięć o tych, którzy byli więźniami obozu Plaszow.

Czekamy na kontakt i informacje od Państwa. Prosimy pisać na adres:

Muzeum KL Plaszow
ul. Lipowa 3/115
30-702 Kraków

lub info@plaszow.org

MARSZ PAMIĘCI

17 MARCA 2024 R., GODZ. 12:00

Rozpoczęcie: pl. Bohaterów Getta

13 i 14 marca 1943 roku Niemcy przeprowadzili brutalną akcję likwidacyjną założonego w 1941 roku getta dla krakowskich Żydów. Podczas akcji zabito kilkaset osób, a około 2 tys. wywieziono do KL Auschwitz. Pozostałych 8 tys. ludzi przesiedlono do powstałego jesienią 1942 roku na terenie cmentarzy żydowskich w Podgórzu obozu pracy przymusowej Plaszow. Mieszkańcy getta przemierzyli trasę, którą corocznie dla upamiętnienia ofiar Zagłady podąża Marsz Pamięci, organizowany przez Festiwal Kultury Żydowskiej we współpracy z Prezydentem Miasta Krakowa oraz Gminą Wyznaniową Żydowską w Krakowie. Partnerami wydarzenia są też Związek Krakowian w Izraelu oraz Muzeum KL Plaszow.

Po zakończeniu marszu około godz. 14:00 Muzeum KL Plaszow zaprasza na oprowadzanie po terenie miejsca pamięci. Zbiórka pod Pomnikiem Ofiar Faszyzmu.

KL Plaszow to historia Krakowa